

ВІДГУК

**офіційного опонента – кандидата юридичних наук,
доцента Осадчого Анатолія Юрійовича – на дисертаційну роботу
Медведенко Надії Василівни «Правові та організаційні засади
дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України», на
здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук, що підготовлена до
захисту за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право.**

Актуальність теми дисертації. Особливою функцією держави є правоохоронна функція, яка забезпечує охорону конституційного ладу, прав і свобод громадян, законність та правопорядок, широке коло суспільних відносин, які склалися в державі та охороняються нею. Виконання цієї функції забезпечується правоохоронними органами. Зважаючи на наявний процес військово-політичних та соціально-економічних змін зростає потреба в оновленні підходу до реалізації правоохоронної функції держави. Створення Національної поліції України стало одним з кроків на шляху реформування правоохоронних органів.

Конституція України гарантує кожному громадянину утвердження, забезпечення та захист його прав і свобод. Права поліцейських, як і інших громадян також потребують захисту. Виступаючи процедурою реалізації дисциплінарної відповідальності та ґрунтуючись на принципах верховенства права, законності, презумпції невинуватості, об'єктивної істини, гласності, недискримінації та справедливості, дисциплінарне провадження забезпечує як притягнення до відповідальності за вчинене дисциплінарне порушення, так і захист прав та інтересів особового складу органів Національної поліції України.

Реформування правоохоронної системи полягає насамперед в розвитку сучасної правоохоронної ідеології, розробленні та застосуванні обґрунтованої концепції, удосконалення нормативно-правової основи. Це також стосується і дисциплінарного провадження, яке повинно відповідати сучасним вимогам та

забезпечувати ефективну діяльність Національної поліції.

Зважаючи на ситуацію в державі та суспільстві, активний процес запровадження реформ сфери публічного адміністрування, вимоги та завдання, які стоять перед органами та підрозділами Національної поліції України питання правового та організаційного забезпечення дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України є актуальним та достатньо важливим.

Дослідженню дисциплінарного провадження приділялася увага багатьох науковців при дослідженні питань дисциплінарної відповідальності, трудової, службової дисципліни. Проте, враховуючи незначний строк існування Національної поліції України, питання правових та організаційних засад дисциплінарного провадження саме в органах Національної поліції України особливо потребує окремого наукового дослідження. Зазначене свідчить про актуальність обраної Н.В. Медведенко теми та потребу в її комплексному дослідженні.

Дослідження виконано відповідно до положень Переліку пріоритетних напрямів наукового забезпечення діяльності органів внутрішніх справ України на період 2015-2019 років, є складовою частиною теми наукових досліджень Одеського державного університету внутрішніх справ «Пріоритетні напрямки розвитку та реформування правоохоронних органів в умовах розгортання демократичних процесів у державі» (державний реєстраційний номер 0116U006773) та складовою частиною науково-дослідної теми кафедри адміністративного права та адміністративного процесу «Забезпечення прав і свобод людини в сучасних умовах адміністративно-правовими засобами» (державний реєстраційний номер 0114U004012), що також підтверджує його актуальність. Тему дисертації затверджено на засіданні Вченої ради ОДУВС (протокол від 01.12.2015 р. №4).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій. Представлене наукове дослідження є однією з перших робіт, присвячених дисциплінарному провадженню в органах Національної поліції

України, а саме його правовим та організаційним засадам. Досліджуючи зазначені питання, авторка провела ґрунтовне комплексне наукове дослідження, що дозволило виробити ряд пропозицій щодо удосконалення правового та організаційного забезпечення дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України.

Методологічною основою дослідження стали загальнонаукові методи пізнання, такі як: історико-правовий, системно-структурний, формально-юридичний, порівняльно-правовий та соціологічний методи, а також методи аналізу та узагальнення. Їх комплексне застосування сприяло досягненню визначеної дисертанткою мети, а саме: на основі аналізу існуючих наукових поглядів, чинного законодавства України та практики його реалізації, закордонного досвіду визначити сутність та особливості дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України, а також запропонувати напрями вдосконалення його правових та організаційних засад.

Здобувачкою використано численні наукові праці фахівців у галузі історії держави та права, трудового права, адміністративного права. Нормативною основою дослідження стали Конституція України, міжнародні договори, закони та підзаконні нормативно-правові акти, які виступають правовими засадами забезпечення дисциплінарного провадження в Україні та, зокрема, в органах Національної поліції України. Окремі положення дисертації базуються на низці нормативно-правових актів зарубіжних країн, якими урегульовані питання дисциплінарного провадження в органах поліції. Інформаційну та емпіричну основу дисертації становлять узагальнення практики діяльності органів Національної поліції України, статистичні матеріали, результати проведеного авторкою анкетування з питань дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України поліцейських, професійна діяльність яких безпосередньо пов'язана зі здійсненням дисциплінарного провадження, а також особистий практичний досвід здобувачки, отриманий нею під час проходження служби на посадах у відповідних кадрових підрозділах.

Мета наукового дослідження та поставленні завдання визначили структуру роботи, яка складається із вступу, має три розділи, розподілені на дев'ять підрозділів, висновки до розділів, загальні висновки та список використаних джерел, який складається з наукової літератури та нормативно-правових актів загальною кількістю 212 найменувань.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що на основі вивчення та аналізу наукових думок, історичного розвитку, вітчизняного та зарубіжного нормативно-правового забезпечення, здійснено комплексне дослідження правових та організаційних засад дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України. Дане дослідження є однією з перших робіт, з часу створення Національної поліції України, що присвячено дослідженню сутності дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України, його правовим та організаційним засадам.

Мета дослідження полягає в тому, щоб на основі аналізу існуючих наукових поглядів, чинного законодавства України та практики його реалізації, зарубіжного досвіду визначити сутність та особливості дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України, а також запропонувати напрями вдосконалення його правових та організаційних засад.

У роботі дисертанткою досліджено комплекс питань, зокрема історичний розвиток дисциплінарного провадження в Україні; з'ясовано поняття, природу та особливості дисциплінарного провадження; розкрито зміст стадій та наведено характеристику принципам дисциплінарного провадження; з'ясовано особливості нормативно-правового регулювання дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України та надано його поняття; визначено коло суб'єктів дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України, їх адміністративно-правовий статус та здійснено їх класифікацію; розкрито зміст стадій дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України та з'ясовано систему заходів дисциплінарного впливу; узагальнено досвід зарубіжних країн із питань дисциплінарного провадження в органах поліції на

підставі якого надано ряд пропозицій; запропоновано напрями вдосконалення правових та організаційних засад дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України.

Предметом дисертаційного дослідження є правові та організаційні засади дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України, а його об'єктом – суспільні відносини, які виникають при здійсненні дисциплінарного провадження.

Заслуговує на увагу запропоноване авторкою визначення поняття «дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України» як регламентованої правовими нормами діяльності уповноважених на те посадових осіб органів поліції, спрямованої на встановлення підстав та вирішення питання щодо застосування передбачених законодавством заходів дисциплінарного впливу (заходів стягнення, заохочення, інших заходів виховного впливу) до поліцейських, державних службовців та інших працівників органів Національної поліції України.

Доволі цікавою та плідною з огляду на перспективи подальших наукових розвідок у цій царині видається пропозиція дисертантки щодо виокремлення дисциплінарних проступків та дисциплінарних правопорушень.

В роботі надано перелік та характеристику принципів дисциплінарного провадження, таких як: верховенства права, законність, презумпція невинуватості, об'єктивної істини, невідворотності дисциплінарної відповідальності, рівності сторін, пропорційності, швидкоплинності процесу, гласності, які доповнено принципами індивідуалізації відповідальності, недискримінації та справедливості.

Схвальну оцінку можливо надати запропонованій класифікації суб'єктів дисциплінарного провадження відповідно до виконуваних ними у дисциплінарному провадженні функцій.

Цікавою, з огляду на висловлену авторкою точку зору щодо дуалістичної природи дисциплінарної відповідальності, виглядає й позиція дисертантки щодо

розподілу дисциплінарного провадження на дисциплінарне провадження щодо застосування заходів дисциплінарного примусу (дисциплінарних санкцій) та дисциплінарне провадження щодо застосування заходів заохочення.

Дисертанткою слушно привернуто увагу до потреби удосконалення нормативно-правового забезпечення дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України. Для вирішення цієї задачі було проведено дослідження закордонного досвіду дисциплінарного провадження в органах поліції на прикладі наступних країн: Сполучених Штатів Америки, Великої Британії, Федеративної Республіки Німеччини та Республіки Польща. Аналіз нормативно-правового забезпечення дозволив сформулювати низку пропозицій щодо удосконалення правових та організаційних засад дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України, наприклад: запропонувати можливість вибору у якості представника у дисциплінарному провадженні між адвокатом, представником профспілки або іншим поліцейським; створення незалежного апеляційного органу, уповноваженого на перевірку рішень за результатами дисциплінарного провадження; розробки методичних рекомендацій для керівників та працівників кадрових підрозділів із питань дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України тощо.

Заслуговують на увагу сформульовані дисертанткою висновки та запропонована низка пропозицій щодо удосконалення чинного законодавства, яким регламентовано питання щодо дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України. Так авторкою запропоновано внесення ряду змін та доповнень до Закону України «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України»; вказано на необхідність узгодження використання термінів «поліцейський» та «працівник поліції» у нормах Закону України «Про Національну поліцію» та Наказі МВС України від 09.11.2015 №1453 «Про затвердження Порядку складання Присяги працівниками Національної поліції»; звернуто увагу на нагальній потребі регламентації порядку створення та діяльності дисциплінарних комісій; на необхідності розширення переліку

посадових осіб органів (установ) Національної поліції України, що уповноважено на застосування заохочень і дисциплінарних стягнень та низка інших пропозицій.

Наукове та практичне значення роботи полягає в тому, що дисертаційне дослідження, проведене Н.В. Медведенко, сприяє розв'язанню низки теоретичних і практичних питань, що мають важливе значення для адміністративного права та правозастосовної діяльності, зокрема, в органах Національної поліції України.

Теоретичні положення і практичні рекомендації відображені в дисертації, надалі можуть бути використані у науково-дослідній діяльності – для подальшого наукового дослідження правових та організаційних засад дисциплінарного провадження; у правотворчості – для вдосконалення нормативно-правового забезпечення дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України; у правозастосуванні – для вдосконалення практичної діяльності при здійсненні дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України; для розроблення методичних рекомендацій із питань дисциплінарного провадження (акт впровадження в практичну діяльність Управління кадрового забезпечення ГУНП в Одеській області від 31 травня 2018 р.); у навчальному процесі – під час вивчення навчальних дисциплін «Адміністративне право», «Адміністративний процес», «Адміністративно-процедурне право» при підготовці підручників і навчальних посібників, методичних рекомендацій; при проведенні підвищення кваліфікації практичних працівників (акт впровадження в навчальний процес Одеського державного університету внутрішніх справ від 05 червня 2018 р.).

Основні положення наукового дослідження висвітлено дисертанткою у 5 наукових статтях: 4 опубліковані у наукових фахових виданнях, 1 - в зарубіжному науковому виданні, а також у тезах семи наукових доповідей на науково-практичних конференціях.

Слід відзначити, що дисертація та автореферат оформлені відповідно до

встановлених вимог, автореферат дисертації відображає основні її положення і результати дослідження та відповідає змісту дисертації.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації. Зважаючи на зазначене, слід відмітити, що дисертація містить ряд положень, які потребують уточнення, додаткових пояснень та можуть стати підґрунтям наукової дискусії, зокрема:

1. Визначаючи у підрозділі 1.2 місце дисциплінарного провадження у системі адміністративного процесу (у його широкому розумінні), авторка погоджується з позицією професора В.К. Колпакова щодо розподілу правозастосовних проваджень адміністративного процесу на, зокрема, такі групи як провадження по застосуванню заходів примусу в державному управлінні та провадження по застосуванню заходів заохочення і стимулювання в державному управлінні. В той же час до предмету дисциплінарного провадження дисертанткою віднесено як вирішення питань щодо дисциплінарних стягнень так і питань щодо застосування заохочень. Отже, потребує уточнення, чи може дисциплінарне провадження відноситися одночасно до двох груп правозастосовних проваджень адміністративного процесу.

2. У підрозділі 2.2. дослідження дисертантка проводить кваліфікацію суб'єктів дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України відповідно до функцій, які вони виконують, та відповідно до їх обов'язкової наявності при здійсненні провадження. При цьому, на думку офіційного опонента, потребує уточнення поділ суб'єктів дисциплінарного провадження на основних та факультативних.

3. У рамках організаційного напряму удосконалення правових та організаційних засад дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України авторкою запропоновано розробити та запровадити в практичну діяльність методичні рекомендації для керівників та працівників кадрових підрозділів із питань дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України. Можливо більш доцільно було б для регламентації та

регулювання всіх аспектів дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України розробити не методичні рекомендації, а відповідний нормативно-правовий акт.

4. Дисертанткою до заходів дисциплінарного впливу віднесено: заходи дисциплінарного стягнення, заходи заохочення та інші заходи виховного впливу (виховна бесіда, ознайомча бесіда, наставництво, службова підготовка, похвала, преміювання, осуд). Це є дискусійним питанням, адже ряд запропонованих заходів розглядаються як методи публічного адміністрування. Так, заохочення та стягнення виступають у першу чергу як методи стимулювання.

Висновок щодо відповідності дисертації встановленим вимогам. Наведені зауваження мають дискусійний та рекомендаційний характер і не впливають на загальну позитивну оцінку проведеного дослідження.

Таким чином, можливо зробити висновок, що дисертаційне дослідження Н.В. Медведенко «Правові та організаційні засади дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України» виконано на належному науково-теоретичному рівні, є завершеною працею, має наукову цінність та сприятиме подальшому удосконаленню правових та організаційних засад дисциплінарного провадження як взагалі, так і в органах Національної поліції України. Відповідно до вимог основні положення дисертації відображено в опублікованих наукових статтях та тезах. Основний зміст дисертації та отримані висновки викладено в авторефераті.

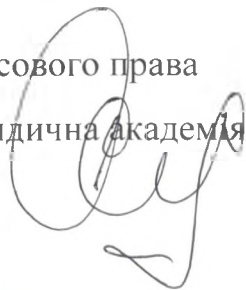
Дисертація є завершеним самостійним дослідженням, в якому отримано нові науково обґрунтовані результати, що вирішують конкретне наукове завдання, яке має суттєве значення для науки адміністративного права. За своєю актуальністю, новизною, теоретичним рівнем і практичною корисністю, обґрунтованістю одержаних результатів робота повністю відповідає вимогам, що висуваються до дисертацій, поданих на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук, а також п. 11, 13 Порядку присудження наукових ступенів,

затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567 .

Авторка дисертації – Медведенко Надія Василівна заслуговує на присудження їй наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:

доцент кафедри адміністративного і фінансового права
Національного університету «Одеська юридична академія»
кандидат юридичних наук, доцент

А.Ю. Осадчий

« 19 » жовтня 2018 р.

Директор з наукової роботи
д.ю.н.

С.О. Чижикова